

Norsk 3/1-86.

21

«Elverums-fullmakten»

DEBATT

Av Ragnar S. Grude

En gruppe privatpersoner i Oslo slår i Aftenposten 23.1.1986 til lyd for at stortingsrepresentant C.J. Hambro bør hedres med en statue foran Stortinget. Man er ikke tilfreds med at kan sentralt i byen har fått en egen plass oppkalt etter seg: C.J. Hambros plass. Atter trekkes fram hans fortjeneste med å ha skaffet regjeringen Johan Nygaardsvold en fullmakt på Elverum den 10. april 1940.

Aftenostens skribenter – og redaksjon – bør nå holde opp med denne form for historieforfalskning. Det er for lengst fastslått at det ble *ikke* vedtatt noen «Elverumsfullmakt». Endog Gylden-dals fem binds leksikon trekker den påståtte fullmakt i tvil.

I Høyres 100-årsskrifter (to bind), står det ikke ett eneste ord om denne fortjeneste C.J. Hambro tillegges. Hvorfor ikke?

I Aftenpostens omtale (på 1. side) i 100-årsomtalen for Hambro's fødsel er «fortjenesten om Elverumsfullmakten» overhodet ikke nevnt! Og hvorfor heller ikke her? Jo, sikkert fordi man derved var på sannhetens grunn.

Det var først etter at lesermeninger fra Hambro-fans kom til syne i Aftenposten, at man i Høyre-leiren begynte å klusse med historien og det faktiske forløp. Og topp Høyre-folk tok til å «gjøre noe». Bl. a. møttes toppene Willoch og Benkow på El-

verum en vinterdag, og la i vei med å understreke: – Det var her det skjedde, at «Elverumsfullmakten» så dagens lys! Ja, ganske riktig det. Men denne ble *aldri* vedtatt av derværende Storting!! Denne fullmakten ble ansett som: *ikke nødvendig!* Det finnes fullgodt belegg for den saken, og utenriksminister Koht har sagt det samme i 1955, i et intervju, og kan høres på lyd-bånd. Men, i Høyre kjører man på, og nærmest ynder denne forfalskning av sannheten, så som stortingspresident Hysing-Dahl i fjor under en avduking av en Hambro-byste i Bergen gjentok leksen om fullmakten, jmf. møtet han også var med på i Elverum 8. januar 1985.

Helt forunderlig at landets fremste politikere deltar slik i forfalskning av samtids-historien.

C. J. Hambro var dyktig på mange måter, og har sikkert gjort seg fortjent til hederlig omtale. Men, er hans minne tjent med at han blir hedret for ting han *ikke* fikk gjennomført? Som denne «fullmakten».

Denne usmakelige opphau-sing av foretreffelighet, som har

blitt Hambro til del, har en parallell i den heroisering ny-historikerne fra Ap begår om Johan Nygaardsvold. Også han har fått sin bauta for sin krigsinnsats... De konkurrerer, de to største partiene: om i ettertid ikke bare å forsøke å forfalske de historiske kjensgjerninger, men også å gjennomføre dem. Hvorsomhelst og nårsomhelst!

Når Eidsvollmonumentet – søylen – ikk kunne reises fordi professor Rasmussen i krigens løp «ble skitten på hendene, eller syntes galt», så gjenstår det en annen løsning m. h.t. å reise et monument *foran* Stortinget, og da kan det ikke bli noe annet i fall enn et verdig minnesmerke av *Den ukjente soldat*. Da tenker jeg ikke udelt bare på dem som bar våpen, falt og forble uidentifisert som regulære soldater. Men tankene går til *alle* her i Norge som kjempet seg, hver på sitt vis, gjennom fem års okkupasjon. De fleste av oss bar en frihetslengsel i oss, og figurlig talt et sverd ved lend, som etterslekten godt kan få vite om.

Ingen partipolitiker skal ha plass *foran* Stortinget! Er det plass for C.J. Hambro ved *siden* av Stortinget – og ved siden av Sverdrup – kan vel dét til nød aksepteres. Men ha i minnet, at senere hen *kan* flere partier ville ha en plass her for en av sine...